

Súhrnná správa o realizácii školského vzdelávacieho programu počas mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školskom roku 2020/2021

Východiská

Pandemická situácia a prechod na dištančné vzdelávanie

Po nutnom prechode vzdelávania od marca 2020 z prezenčnej na dištančnú formu alebo ich súbežnú koexistenciu sa v mnohých ZŠ, gymnáziách i SOŠ prejavujú niektoré negatívne dopady vzdelávania na diaľku. Ide nielen o stav rozvíjania žiackych kompetencií, ale aj o stav napĺňania školského vzdelávacieho programu (ciele, zásady, učebné plány...).

Vo viacerých školách sa ukazuje potreba po opätovnej analýze plnenia obsahových a výkonových štandardov (učebných plánov, učebných osnov) v jednotlivých triedach a ročníkoch v novom školskom roku prehodnotiť a upraviť školský vzdelávací program, zosúladiť ho so Štátnym vzdelávacím programom (ŠVP).

Možnosti úprav školského vzdelávacieho programu (ŠKVP) sú rôznorodé, môžu sa uplatniť aj ich kombinácie. Ale ak úpravy majú byť efektívne, vždy musia vychádzať z dôslednej analýzy stavu.

(zdroj: <https://www.ssi.sk/2021/06/28/ako-postupovat-pri-uprave-skolskeho-vzdelavacieho-programu>)

Pripravované zmeny vo vzdelávaní

Pandemická situácia potvrdila, že zmeny vo vzdelávaní sú nevyhnutné. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v spolupráci so Štátnym pedagogickým ústavom (ŠPÚ) pracujú na návrhu zmeny kurikula základných škôl. Hlavnými piliermi budú podpora škôl a učiteľov, vnímanie rozmanitosti potrieb žiakov, ich príprava na zmeny, ktoré so sebou prináša život v 21. storočí aj citlivejšie reflektovanie individuálneho tempa učenia žiakov. Proces prípravy začína zapojením širokej odbornej verejnosti a bude trvať niekoľko rokov. V najbližšom období tak nebude pre základné školy predstavovať žiadne zmeny v obsahu a forme vzdelávania.

Základom zmien bude presun ťažiska z odovzdávania vedomostí na rozvoj komplexných spôsobilostí žiakov. Na úrovni štátneho kurikula budú nastavené realistické a jasné vzdelávacie ciele a základné učivo, ktoré sa budú zameriavať na rozvíjanie jednotlivých gramotností (čitateľskej, matematickej, prírodovednej, hodnotovej). Do obsahu vzdelávania budú zakomponované aj oblasti týkajúce sa globálnych výziev a s dôrazom na rozvoj kritického myslenia, finančnej gramotnosti, digitálnych zručností, či environmentálneho a hodnotového vzdelávania. Ciele a obsah vzdelávania v štátnom vzdelávacom programe budú stanovené v rámci väčších časových celkov a budú vymedzené pre vzdelávacie oblasti, s väzbou na konkrétne vedné odbory a predmety.

(zdroj: <https://bit.ly/2Uj224h/>)

Dodatok č. 7 k Štátnemu vzdelávaciemu programu pre základné školy

Dodatok obsahuje opatrenia na odstránenie alebo minimalizáciu dôsledkov mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách v školskom roku 2019/2020 a na zosúladenie znenia štátnych vzdelávacích programov so znením školského zákona (<https://bit.ly/2Tr6JsZ>):

- upravené vzdelávacie štandardy je možné využiť na vzdelávanie žiakov, ktorí boli žiakmi 1. a 2. ročníka ZŠ, a to až do ukončenia 3. ročníka;
- pre žiakov, ktorí boli žiakmi 3. a 4. ročníka ZŠ, je možné učivo presúvať aj medzi stupňami vzdelávania (učivo 4. ročníka môže byť presunuté do 5. ročníka);
- redukciu rozsahu vzdelávacích štandardov v predmetoch, ktoré sú profilovými predmetmi pre prijímacie skúšky na stredné školy vrátane predmetov slovenský jazyk a literatúra, jazyk národnostnej menšiny ak je vyučovacím jazykom, slovenský jazyk a slovenská literatúra,

cudzí jazyk, matematika, biológia, chémia, dejepis, bude možné vykonať na základe výstupného štandardu zo základnej školy, ktorý je súčasťou Dodatku č. 9.

Dodatok č. 9 k Štátnemu vzdelávaciemu programu pre základné školy

- schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. 7. 2021 pod číslom 2021/13381:2-A2140 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s vyučovaním jazykom slovenským, základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny s platnosťou od 1. 9. 2021;
- nadväzuje na Dodatok č. 7:
  - v učebných osnovách školského vzdelávacieho programu pre žiakov, ktorí boli v školskom roku 2020/2021 žiakmi 3. a 4. ročníka základnej školy je možné časť štandardov určených v ŠVP pre 4. ročník presunúť do 5. ročníka. **Takýto presun odsúhlasí pedagogická rada kedykoľvek v priebehu školského roka 2021/2022 a zaznamená sa v školskom vzdelávacom programe ako zmena platná pre jeden školský rok.**
  - V učebných osnovách školského vzdelávacieho programu pre žiakov, ktorí boli v školskom roku 2020/2021 žiakmi 1. až 8. ročníka základnej školy, je možné v súvislosti s odstraňovaním dôsledkov mimoriadnej situácie rozsah vzdelávania v niektorých vyučovacích predmetoch v školskom roku 2021/2022 **v nevyhnutne potrebnej miere redukovať. Takúto redukciu odsúhlasí pedagogická rada kedykoľvek v priebehu školského roka 2021/2022 a zaznamená sa v školskom vzdelávacom programe ako zmena platná na jeden školský rok.**
  - V predmetoch, ktoré sú v školskom roku 2021/2022 profilovými predmetmi pre prijímacie skúšky na stredné školy (<https://www.minedu.sk/data/att/17510.pdf>), t. j. v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, jazyk národnostnej menšiny, ak je vyučovacím jazykom, slovenský jazyk a slovenská literatúra, matematika, biológia, chémia, dejepis je možné vykonať redukciu najviac v takom rozsahu, aby bolo zabezpečené dosiahnutie výstupných vzdelávacích štandardov v prílohe 1. až 4. Dodatku č. 9.
  - prílohy – <https://www.minedu.sk/dodatok-c-9-k-svp-pre-zakladne-skoly/>:
    - príloha č. 1 – slovenský jazyk a literatúra;
    - príloha č. 2 – vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami;
    - príloha č. 3 – vzdelávacia oblasť Človek a príroda;
    - príloha č. 4 – dejepis.

Zber údajov, distribúcia a vyhodnotenie dotazníkov, princípy a štruktúra nástroja

V priebehu júna 2021 prebehol medzi pedagógmi Súkromnej základnej školy BellAmos elektronický dotazníkový prieskum (dotazníky boli vytvorené ako formulár GoogleDocs), zameraný na analýzu realizácie Školského vzdelávacieho programu, a to prostredníctvom metódy 3Z:

Pozrite sa na témy školského roku 2020/2021 a zodpovedne odpovedzte (na základe výsledkov, sebahodnotenia a pod) na nasledujúce otázky. Pozrite sa na triedu ako celok. Extrémny riešime v ďalšej otázke.

Na čo si posvietim (čo ZAVEDIEM)? Čo chcem zlepšiť, na čom chcem pracovať... – v čom sú si deti nie isté, čo potrebujeme dopracovať v budúcom školskom roku (ak viete zdôvodniť prečo, bude to super);

Čo ZACHOVÁM? Čo chcem zachovať, čo sa osvedčilo, čo bolo úspešné... – čo deťom ide super;

Čo ZRUŠÍM? Čo sa mi nepodarilo, čo chcem zrušiť... – k čomu sa už nie je potrebné vrátiť a prečo?

(zdroj: <http://jobiblog.cz/posvitme-si-na-konec-skolního-roku>)

Prieskumu sa zúčastnili všetci pedagogickí pracovníci. V prípade potreby boli písomné odpovede konzultované.

Vyhodnotenie

1. ročník

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom
  - vzhľadom na možnosť využívať upravené vzdelávacie štandardy bude možné prehľbovať porozumenie učiva aj v nasledujúcich ročníkoch

2. ročník

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom, aj s upravenými vzdelávacími štandardmi
  - vzhľadom na možnosť využívať upravené vzdelávacie štandardy bude možné prehľbovať porozumenie učiva aj v nasledujúcich ročníkoch, a to najmä pri
    - SJL – gramatická časť: pravopis po mäkkých a tvrdých spoluhláskach;
    - SJL – slohová časť: písomná podoba krátkeho rozprávania, súkromný list;
    - MAT – písomné sčítanie a odčítanie s prechodom do 100.

3. ročník

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom;

ANJ – 1. – 3. ročník

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom;
- vzhľadom na možnosť využívať upravené vzdelávacie štandardy bude možné prehľbovať porozumenie učiva aj v nasledujúcich ročníkoch.

4. ročník

SJL

- v školskom roku 2021/2022 bude potrebné upraviť vzdelávacie štandardy zo slovenského jazyka pre 5. ročník, a to nasledujúcim spôsobom:
  - tematický celok – **I. Zvuková stránka jazyka a pravopis**
    - obsahový štandard: priama reč, funkcia a umiestnenie úvodzoviek, typy zápisu priamej reči;

- vzdelávací štandard: žiak dokáže identifikovať v texte priamu reč, rozoznať prehovor a uvádzaciu vetu, použiť správne umiestnenie úvodzoviek a iných znamienok;
- pojem priama reč sa plnohodnotne zavádza v 6. ročníku;
- tematický celok – **II. Tvaroslovie/Morfológia**
  - obsahový štandard: neohybné slovné druhy (príslovky, predložky, spojky, citoslovčia)
  - vzdelávací štandard: žiak dokáže identifikovať v texte príslovky, predložky, spojky a citoslovčia v texte, správne sa pýtať na príslovky, vysvetliť funkciu spojok a citoslovcií v texte.

Vzhľadom na to, že obsahový a vzdelávací štandard v predmete slovenský jazyk pre 5. ročník je obsahovo nenáročný, je možné túto úpravu bez väčších problémov aplikovať.

Dodatok č. 9, ktorý vymedzuje redukovaný výkonový štandard – úrovne očakávaných výstupov a obsahový štandard pre žiakov 5. – 9. ročníka, dáva možnosť uvedené témy obsiahnuť v ďalších ročníkoch:

- neohybné slovné druhy: identifikovať a rozlíšiť príslovky (miesta, času, spôsobu a príčiny), spojky, predložky a citoslovčia v danom texte; vysvetliť pojem vokalizácia predložiek a určiť ju v danom texte; vysvetliť štylistickú funkciu častíc a stupňovania prísloviek v texte; identifikovať slovnodruhové rozdiely a odôvodniť ich.

MAT

- v 5. ročníku je potrebné viac sa zamerať na cieľ ŠVP: *upevniť kladné morálne a vôľové vlastnosti (samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnosť, kritiku, sebakritiku, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom i verejnom kontexte)*

ANJ

- v školskom roku 2021/2022 bude potrebné upraviť vzdelávacie štandardy z anglického jazyka pre 5. ročník, a to nasledujúcim spôsobom:
  - tematický celok – všeobecne, priebežne
    - obsahový štandard: present simple and continuous;
    - vzdelávací štandard: žiak dokáže rozlišovať prítomný priebehový a jednoduchý čas; tvoriť otázku a zápor.

V 5. ročníku je potrebné zamerať sa aj na prehĺbenie porozumenia učiva o privlastňovacích zámenách:

- vzdelávací štandard: žiak dokáže v písomných i ústnych prejavoch využiť zámená a vie ich aj správne napísať.

5. ročník

všetky predmety

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom;
- vzhľadom na flexibilný školský vzdelávací program a Dodatok č. 9 bude možné prehĺbovať porozumenie učiva aj vo vyšších ročníkoch (najmä predmety SJL, MAT, cudzie jazyky).

6. ročník

všetky predmety

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom;
- vzhľadom na flexibilný školský vzdelávací program a Dodatok č. 9 bude možné prehĺbovať porozumenie učiva aj vo vyšších ročníkoch (najmä predmety SJL, MAT, cudzie jazyky).

7. ročník

SJL

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom
  - vzhľadom na možnosť využívať upravené vzdelávacie štandardy bude možné prehlbovať porozumenie učiva aj v nasledujúcich ročníkoch, a to najmä pri syntaxi (vedľajšie vetné členy)

ostatné predmety

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom;
- vzhľadom na flexibilný školský vzdelávací program a Dodatok č. 9 bude možné prehlbovať porozumenie učiva aj vo vyšších ročníkoch (najmä predmety SJL, MAT, cudzie jazyky).

8. ročník

SJL

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom
  - vzhľadom na možnosť využívať upravené vzdelávacie štandardy bude možné prehlbovať porozumenie učiva aj v nasledujúcom ročníku, a to najmä pri syntaxi (vedľajšie vetné členy);

ostatné predmety

- v súlade so štátnym aj školským vzdelávacím programom;
- vzhľadom na flexibilný školský vzdelávací program a Dodatok č. 9 bude možné prehlbovať porozumenie učiva aj vo vyšších ročníkoch (najmä predmety SJL, MAT, cudzie jazyky).

Odporúčania – ZAVEDIEM – najčastejšie ciele (bez určenia priority):

- využívať rôzne inovatívne metódy;
- využívať skupinové práce;
- zážitkové vyučovanie v rámci všetkých možností
- zjednotiť štandardy tak, aby učiteľ vedel, v ktorých ročníkoch sa čo nabaľuje a dať žiakom čas na to, aby to všetko zvládli;
- zaviesť otvorený prístup k požiadavkám rodičov, ale zároveň si udržať potrebné hranice - uviesť rodičov do problematiky týkajúcej sa napríklad aj švp, aby sa nebáli, čo ich deti vedia a nevedia a nesústredili sa na to, či majú alebo nemajú vypracovanú stranu v učebnici;
- zaviesť viac dobrovoľných úloh a projektov;
- zaviesť obrátenú výučbu, flipped learning;
- zaviesť viac samostatnej práce žiakov, bádateľské aktivity, open book testy;
- zaviesť blokové vyučovanie niektorých tém.

Odporúčania – ZACHOVÁM – najčastejšie ciele (bez určenia priority):

- zachovať sústredenie sa na žiakov a ich skutočné vzdelávacie potreby a menej sa samotné učivo;
- zachovať tendenciu k diferenciacii a ešte viac ju rozvinúť a zdokonaľiť;
- zachovať reflexiu vyučovania a nebáť sa spätnej väzby a viesť aj k odôvodnenej kritickej reflexii;
- zachovať a najmä zdokonaľiť prístup integrovaného tematického vyučovania;
- zachovať a efektívne využívať posluchové a konverzačné cvičenia;
- zachovať a efektívne využívať hodiny dielní čítania;
- zachovať ústne odpovede žiakov;
- zachovať rovesnícke vzdelávanie;
- rozvíjať aktivity konštruktivistického vzdelávania v rámci projektov Civilizácia a ExpEdícia.

Odporúčania – ZRUŠÍM – najčastejšie ciele (bez určenia priority):

- zrušiť tematické testy;
- spodobovanie na hranici slov.

V Martine 9. 7. 2021

Spracovala: Zuzana Herbrychová, školská špecialistka pre výchovu a vzdelávanie, koordinátorka školského vzdelávacieho programu